

(ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ) ΟΡΑΜΑΤΑ ΚΑΙ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΑ) ΘΑΜΑΤΑ

Συνέχεια από τη σελίδα 17

θριώδης κυκλοφορία οχημάτων καταπνίγει τα πάντα. Οι μετανάστες κυνηγούν τα δικά τους όνειρα σε ένα άναρχο πολεοδομικά τοπίο. Τα νεοελληνικά «θάματα» επικρατούν πέρα ως πέρα.

Την ίδια εποχή δημιουργείται και το καθοριστικό για την πόλη και την πολεοδομία της χώρας δυτικής και ανατολικής Θεσσαλονίκης. Σχεδόν σε όλες τις δυτικές συνοικίες οι ρυθμοί ανοικοδόμησης τα μεταπολεμικά χρόνια είναι γοργοί. Εκτός από τους Έλληνες, χιλιάδες αλλοδαποί οικονομικοί μετανάστες εγκαθίστανται και δημιουργούν οικογένειες, αυξάνοντας σημαντικά τον πραγματικό πληθυσμό των δήμων. Ωστόσο, τα έργα για τις απαραίτητες υποδομές, δεδομένης της αύξησης του πληθυσμού, δεν είναι ανάλογα. Ο πολεοδομικός έλεγχος είναι χαλαρός. Οικισμοί αυθαιρέτων δημιουργούνται. Προ πολλού κορεσμένοι οι δήμοι πνίγονται στα Ι.Χ., αδυνατούν να καλύψουν τις ανάγκες σε σχολική στέγη, βιώνουν τραγικές ελλείψεις αστυνόμευσης, μαστίζονται από ναρκωτικά και παραβατικότητα, αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα, είτε λόγω αυξημένων αναγκών είτε λόγω αδυναμίας της κεντρικής διοίκησης να αντεπεξέλθει στις υποχρεώσεις της, όπως προβλέπει ο νόμος. Ταυτόχρονα η γραφειοκρατία καθυστερεί εκατοντάδες έργα, η συγκοινωνία περιθωριοποιείται ως ανεπαρκής, η διπλοβάρδια στα σχολεία επηρεάζει την καθημερινότητα χιλιάδων οικογενειών, ενώ το γενικότερο φαινόμενο της οικονομικής δυσπραγίας και της κρίσης των τοπικών αγορών έχει ως αποτέλε-

σμα την περαιτέρω υποβάθμιση των περιοχών. Η οικονομική και διοικητική καχεξία των πολλών ανεξάρτητων Δήμων αδυνατεί να αντιμετωπίσει τα προβλήματα.

Από το 1668 με τη Χωροταξική Μελέτη Θεσσαλονίκης υπό την εποπτεία του Καθηγητή Ι. Τριταφυλλίδη, το 1977 με ένα πρόγραμμα υπό τον τίτλο «Σχέδιο Αναμόρφωσης του Ρυθμιστικού», μελέτες του Α.Π.Θ., του Τ.Ε.Ε./Τ.Κ.Μ., του Υ.Δ.Ε., και βέβαια κυρίως με το Ρυθμιστικό Σχέδιο Θεσσαλονίκης (Ρ.Σ.Θ.) που θεσμοθετήθηκε με το Νόμο 1561/1985. τέθηκαν νέα πολεοδομικά οράματα, καταβλήθηκαν προσπάθειες για την αντιμετώπιση των παραπάνω και άλλων προβλημάτων της πόλης και εξειδικεύθηκαν οι κατευθύνσεις σχεδιασμού της. Ο βαθμός επιτυχίας η αποτυχίας στην αντιμετώπιση τους είναι ακόμη ένα ανοικτό ζήτημα καθώς ποτέ δεν έχει γίνει μέχρι στιγμής σχετική αξιολόγηση. Αυτά όμως αναφέρονται σε άλλο άρθρο που δημοσιεύεται στο παρόν Τεχνογράφημα.

Τελειώνοντας αυτό το άρθρο, θέλω να επισημάνω ότι αν λάβουμε υπ' όψη τα αλληπάλληλα κύματα των προσφύγων-μεταναστών που δέχθηκε η πόλη ίσως θα πρέπει να είμαστε και ευχαριστημένοι που δεν καταλήξαμε σε κάτι ανάλογο με τις παραγκουπόλεις του τρίτου κόσμου¹⁷.

Από τη δεκαετία του '90 η Θεσσαλονίκη κυνηγάει και πάλι ένα άλλο (και πολεοδομικό) όραμα: αυτό της «πρωτεύουσας (sic) των Βαλκανίων» μάλλον με την ίδια νεοελληνική μιζέρια που κυνήγησε τα προηγούμενα. Αυτή η πόλη φαίνεται ότι μόνιμα τρέχει πίσω από ένα όραμα που δε φθάνει.

Όμως οι καιροί επίσης τρέχουν: Το κυρίαρχο φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης, το άνοιγμα των αγορών, οι ευρωπαϊκές πολιτικές οικονομικής ολοκλήρωσης, η ραγδαία τεχνολογική πρόοδος, η ενεργειακή, οικονομική και περιβαλλοντική κρίση, οι θεμελιακές αλλαγές στο παραγωγικό σύστημα, η υποχώρηση των δραστηριοτήτων του πρωτογενούς και του δευτερογενούς, η άνοδος της σπουδαιότητας των καινοτομικών υπηρεσιών στις υπηρεσίες τεχνολογίας αιχμής που σχετίζονται με τις επικοινωνίες τους αναδυόμενους κλάδους της έρευνας και της πληροφορικής, του εμπορίου, και γενικά των δραστηριοτήτων του τριτογενούς η βιώσιμη ανάπτυξη είναι μερικά από τα θέματα που κυριαρχούν.

Ίσως είναι καιρός για μικρότερα Οράματα αλλά και λιγότερα νεοελληνικά θάματα. ■

ΥΠΟΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Τα λεγόμενα Οράματα και Θάματα άρχισαν να συντίθενται στις 31 Δεκεμβρίου 1850 — δηλαδή το πολύ τρεις μήνες μετά την ολοκλήρωση των Απομνημονευμάτων, όταν ο Μακρυγιάννης ήταν 53 ετών. Το έργο έμεινε ατελείωτο —σαν να σταμάτησε ξαφνικά και απότομα περί τα μέσα Μαρτίου 1852.
2. Σαν πόλη των φαντασμάτων «είδε» τη Θεσσαλονίκη στο βιβλίο του ο καθηγητής ιστορίας του Πανεπιστημίου «Κολούμπια» της Νέας Υόρκης, Mark Mazower, ο οποίος εξειδικεύεται στα ιστορικά θέματα της σύγχρονης Ελλάδας, της Ευρώπης του 20ου αιώνα, της εξέλιξης εθνοτήτων- κρατών καθώς και μειοψηφιών.
3. Στοιχεία από WIKIPEDIA (wikipedia.org/wiki/Θεσσαλονίκη)
4. Στοιχεία από WIKIPEDIA (wikipedia.org/wiki/Θεσσαλονίκη)
5. Στο τέλος του 3ου αι. μ.Χ. Αύγουστοι στην Ρωμαϊκή αυτοκρατορία είναι ο Διοκλήτιανος με τον Μαξιμιανό, έχοντας ως βοηθούς τους καισαρές Γαλιέριο και Κωνσταντίνο Χλωρό.
6. Στοιχεία από WIKIPEDIA
7. Ερνέστ Εμπράρ (1875-1933), Γάλλος αρχιτέκτων-πολεοδόμος-αρχαιολόγος
8. Ο Εμπράρ είχε ήδη αποκτήσει φήμη χάρη στα σχέ-

δια του για την αποκατάσταση του ρωμαϊκού ανακτόρου του Διοκλήτιανου στο Σπαλάτο (σημερινό Σπλιτ στην Κροατία)

9. Από τον Εμπράρ δεν θα προτιμηθούν οι νεωτεριστικές μορφές του Bauhaus, του μοντέρνου κινήματος, ή έστω του art Deco, αλλά ένας νέος εκλεκτισμός εμπλουτισμένος με μορφολογικά δάνεια από τις σύγχρονες τάσεις

10. Ο Εμπράρ στη διάρκεια του α' Παγκοσμίου Πολέμου βρέθηκε στη Θεσσαλονίκη με τη Στρατιά της Ανατολής. Με τον βαθμό του λοχία, συμμετείχε στις έρευνες της αρχαιολογικής υπηρεσίας της Στρατιάς, ασχολούμενος ειδικότερα με τη μελέτη των ρωμαϊκών και βυζαντινών μνημείων της Θεσσαλονίκης. Η δραστηριότητά του όχι μόνον συνεισέφερε στην κατανόηση και ανακάλυψη της ιστορίας της πόλης, αλλά αποτέλεσε μια μοναδική εμπειρία στην Ελλάδα για τον τρόπο με τον οποίο αρχαιολογικά ευρήματα μπορούν να ενταχθούν στον σχεδιασμό μιας ζωντανής πόλης, ως γενειοουργά στοιχεία της νέας μορφής του αστικού ιστού.

11. Αυτά που αναφέρω στον τίτλο ως (Νεοελληνικά) θάματα

12. Ένα πιθανό σενάριο, με βάση τα σχέδια που είχαν εκπονήσει αμέσως μετά την απελευθέρωση οι αρμόδιες αρχές για τον εξωραϊσμό της πόλης είναι ότι οι κεντρικές της λειτουργίες θα είχαν μεταφερθεί στη νοτιοανατολική πλευρά, στρατηγικό σενάριο που με βάση τα σημερινά βέβαια δεδομένα, υλοποιείται εκ των πραγμάτων και εάν είχε υιοθετηθεί από το 1917 θα έσωζε από την καταστροφική οικιστική πίεση την ιστορική (και αρχαιολογική) πόλη και τα μνημεία της.

13. τεύχος 324/1-2-07 του ΤΕΧΝΟΓΡΑΦΗΜΑΤΟΣ

14. Καθ' ορισμένους υπολογισμούς οι πυκνότητες οικίας σε κεντρικές περιοχές φθάνουν η και ξεπερνούν τις πυκνότητες τριτοκοσμικών χωρών (όπως αυτές του Χονγκ-Κόνγκ).

15. Είναι από καιρό γνωστό ότι στο Συγκρότημα η επιφάνεια των χώρων πρασίνου ανά κάτοικο βρίσκεται στα απολύτως χαμηλά επίπεδα των περίπου 2,5 -5,0 μ²/κ. (ανάλογα με την μεθοδολογία μέτρησης) σε σχέση με τα 10-20 μ²/κ των περισσότερων ευρωπαϊκών πόλεων.

16. Τα προβλήματα της σχολικής στέγης και της λεγόμενης «διπλοβάρδιας» είναι ως γνωστόν στην Θεσσαλονίκη τα πλέον οξυμένα όλης της χώρας.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΦΩΤΟΒΟΛΤΑΪΚΑ

14 έως 17 Σεπτεμβρίου

Η αγορά και οι εφαρμογές φωτοβολταϊκών είναι τα αντικείμενα της επιχειρηματικής συνάντησης και της ενημερωτικής ημερίδας που διοργανώνει στην Αθήνα από 14 έως 17 Σεπτεμβρίου το Ελληνογερμανικό Επιμελητήριο, σε συνεργασία με το Ομοσπονδιακό υπουργείο Οικονομίας και Τεχνολογίας της Γερμανίας.

Επιπλέον, θα επιδιωχθεί η σκιαγράφηση των σχετικών δεδομένων στις αγορές της Ελλάδας και της Γερμανίας, η παρουσίαση των τελευταίων τεχνολογικών δεδομένων και η επιδίωξη επιχειρηματικών σχέσεων μεταξύ ελληνικών και γερμανικών εταιρειών.

Εκπρόσωποι γερμανικών και ελληνικών φορέων θα παρουσιάσουν την αγορά φωτοβολταϊκών της χώρας τους. Επίσης οκτώ επιλεγμένες γερμανικές εταιρείες θα παρουσιάσουν τις τεχνολογίες τους σε ελληνικές εταιρείες και πολλαπλασιαστές του κλάδου, κατά τη διάρκεια ημερίδας, η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 15 Σεπτεμβρίου.

Περισσότερες πληροφορίες στα site: www.german-chamber.gr, www.ixpos.de και www.exportinitiative.de

Υπεύθυνος επικοινωνίας: Οδυσσεάς Αθανασιάδης, 2310 327733 ■

Τοπογραφικός χάρτης της Θεσσαλονίκης (πριν από την πυρκαγιά του 1917) Με συνεχή μαύρη γραμμή σημειώνεται η "πυρκαυστή ζώνη", που επανασχεδιάστηκε με τη μελέτη Εμπράρ (Hebrard). Στο δεξιό άκρο της "πυρκαυστής ζώνης" φαίνεται η ρυμοτομία που επιβλήθηκε στην περιοχή μετά την προηγούμενη πυρκαγιά του 1890.

Πηγή: ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2300 ΧΡΟΝΙΑ, Δήμος Θεσσαλονίκης